

studeni 2014.

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

UPRAVA
RIBARSTVA



**VODIČ ZA INFORMIRANJE POTROŠAČA
O PROIZVODIMA RIBARSTVA I AKVAKULTURE**



SADRŽAJ

VODIČ

1.	UVOD	2
2.	NAJZNAČAJNIJE DEFINICIJE	3
3.	PROPISI O INFORMIRANJU POTROŠAČA O PROIZVODIMA RIBARSTVA I AKVAKULTURE	5
4.	ŠTO OBUHVAĆA INFORMIRANJE POTROŠAČA O HRANI?	7
5.	OPĆE OBVEZNE INFORMACIJE O HRANI	8
6.	OPĆE OBVEZNE INFORMACIJE O HRANI - PRIMJENA KOD PROIZVODA RIBARSTVA	9
7.	POSEBNE OBVEZNE INFORMACIJE ZA PROIZVODE RIBARSTVA I AKVAKULTURE	16
8.	ODGOVORNOST ZA INFORMIRANJE POTROŠAČA	22
9.	ZAKLJUČNO	25

PRILOZI

10.	PROPISI	26
11.	KORISNE STRANICE	28
12.	KONTAKTI	29
13.	DODACI (KATEGORIJE ALATA, POPIS PROIZVODA, FAO PODRUČJA)	30
14.	PRIKAZ OBVEZNIH I DOBROVOLJNIH INFORMACIJA	33
15.	PITANJA I ODGOVORI	34

UVOD

Ovaj vodič donosi prikaz pravila za informiranje potrošača o proizvodima ribarstva i akvakulture. Namijenjen je i proizvođačima i potrošačima kako bi se na jednom mjestu upoznali s obvezama i pravima u pogledu informiranja te nacionalnim i EU propisima u tom segmentu. Informiranje potrošača predstavlja jedno od najsloženijih i najizazovnijih područja vezanih za hranu, jer obuhvaća različite i često suprotne ciljeve, kao što su zaštita potrošača, poštivanje proizvođačke i poslovne tajne, omogućavanje slobodnog kretanja robe (hrane) te mogućnost upravljanja krizom kada postoji opasnost štetnog djelovanja hrane na zdravlje ljudi. Označivanje hrane općenito možemo podijeliti na obvezno i dobrovoljno. Kako bi se proizvod uopće mogao naći u slobodnoj prodaji na tržištu, on mora u pogledu informiranja (označivanja) udovoljavati minimalno propisanim obveznim zahtjevima koji su doneseni na razini EU-a kao i na nacionalnoj razini. Dobrovoljno označivanje služi boljem pozicioniranju i jasnom izdvajanju proizvoda u odnosu na ostale, odnosno doprinosi stvaranju kompetitivne prednosti proizvoda i daje mu jednu novu dimenziju (primjerice eko certifikati za proizvode ribarstva). Vodič donosi prikaz obveznih zahtjeva u pogledu označivanja proizvoda ribarstva i akvakulture.

Označivanje proizvoda ribarstva i akvakulture zahtjeva zadovoljavanje općih pravila o informiranju potrošača koji se odnose na svu hranu, ali i posebnih propisa koji se odnose samo na proizvode ribarstva i akvakulture. Radi postojanja općih i posebnih propisa prepoznata je potreba izrade ovog vodiča. Dan je prikaz obveznih zahtjeva i kako se primjenjuju na proizvode ribarstva i akvakulture te prikaz posebnih zahtjeva koji se odnose samo na te proizvode.

Vodič ne dovodi u pitanje propise o sigurnosti hrane, već se odnosi samo na označivanje, odnosno informiranje potrošača u dijelu proizvoda ribarstva i akvakulture. Za potpune informacije o označivanju hrane svakako je potrebno uzeti u obzir i ostale dostupne dokumente o informiranju potrošača.

1. NAJZNAČAJNIJE DEFINICIJE

Označivanje podrazumijeva bilo koje riječi, podatke, trgovačke nazive, nazive robnih marki, slikovne prikaze ili simbole koji se odnose na hranu, a koji se nalaze na bilo kojoj ambalaži, dokumentu, obavijesti, etiketi, obruču ili privjesnici koja prati ili se odnosi na tu hranu. Bilo koji podaci koji su obvezni za označivanje hrane, a koji se nalaze na bilo kojoj ambalaži, dokumentu, obavijesti ili su pričvršćeni na ambalažu tako da se ne mogu od nje lako odvojiti (etiketa, obruč, privjesnica), moraju biti označeni na način da su lako razumljivi i uočljivi, lako vidljivi, jasno čitljivi i neizbrisivi.



Pretpakirana hrana je svaki pojedinačni proizvod, zapakiran i koji se, kao takav, prezentira krajnjem potrošaču i objektima javne prehrane, a koji se sastoji od hrane i ambalaže u koju je hrana stavljena prije nego je ponuđena za prodaju, bilo da ambalaža u potpunosti ili samo djelomično zatvara hranu, ali u svakom slučaju na način da sadržaj ne može biti promijenjen bez otvaranja ili promjene ambalaže. Pretpakirana hrana uključuje zapakiranu ali ne uključuje hranu pakiranu na

prodajnom mjestu na zahtjev potrošača ili pretpakiranu za izravnu prodaju.

Nepretpakirana hrana hrana koja se stavlja na tržište u nepretpakiranom obliku ili koja se pakira na prodajnom mjestu na zahtjev potrošača ili koja je pretpakirana za izravnu prodaju ili koja se na prodajnom mjestu nudi za neposrednu konzumaciju, što je definirano Pravilnikom o informiranju potrošača o nepretpakiranoj hrani („Narodne novine“, broj 144/2014).



Mjesto podrijetla je bilo koje mjesto koje se navodi kao mjesto iz kojeg potječe hrana, a koje nije „zemlja podrijetla“ kako je utvrđeno u skladu s člancima 23. do 26. Uredbe (EEZ) br. 2913/92¹. Ime, naziv ili adresa subjekta u poslovanju hranom na etiketi ne smatra se zemljom podrijetla ili mjestom podrijetla hrane u smislu Uredbe IPH.

¹ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL L 302, 19. 10. 1992. str. 1, sa svim izmjenama i dopunama),

Proizvodi ribarstva su slatkovodne ili morske životinje (osim živih školjkaša, živih bodljikaša, živih plaštenjaka i živih morskih puževa te svih sisavaca, gmazova i žaba) podrijetlom iz ribolova ili iz uzgoja, uključujući i sve jestive oblike, dijelove i proizvode tih životinja.

Neprerađeni proizvodi su proizvodi koji **nisu** bili podvrgnuti preradi, uključujući proizvode koji su podijeljeni, razdvojeni, odrezani, razrezani na kriške, očišćeni od kostiju, kosani, oguljeni, usitnjeni, isjeckani, očišćeni, narezani, oljušteni, samljeveni, rashlađeni, zamrznuti, duboko zamrznuti ili odmrznuti. Neprerađeni proizvodi obuhvaćaju **svježe** proizvode ribarstva (primjerice svježu srdelu, inćun, oradu...) kao i **pripremljene** proizvode ribarstva (primjerice zamrznutu i očišćenu srdelu, duboko zamrznute filete inćuna, i sl.)

Svježi proizvodi ribarstva su neprerađeni proizvodi ribarstva, bilo cjeloviti ili obrađeni, utrobe, rezani na odreske, filetirani i rezani na komadiće.

Prerađeni proizvodi su proizvodi koji nastaju preradom neprerađenih proizvoda. Navedeni proizvodi mogu sadržavati sastojke koji su potrebni za njihovu proizvodnju ili koji im daju posebne značajke (poput fileta inćuna u ulju i sl.)

Nadležno tijelo za provedbu općih propisa u dijelu označivanja hrane i kontakt točka prema Europskoj komisiji je Ministarstvo poljoprivrede. Službene kontrole provode se od strane Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva zdravlja sukladno posebnim propisima. U dijelu ribarstva u segmentu informiranja potrošača, kontakt točka je Ministarstvo poljoprivrede.

2. PROPISI O INFORMIRANJU POTROŠAČA O PROIZVODIMA RIBARSTVA I AKVAKULTURE

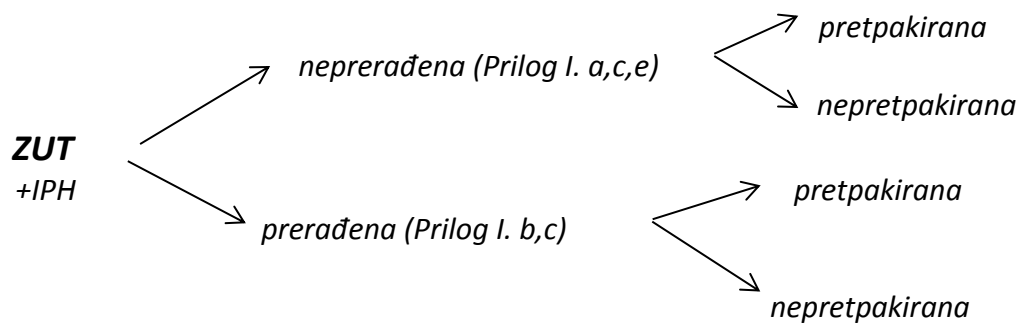
Osnovno pravilo kod informiranja potrošača, a time i proizvoda ribarstva i akvakulture, je da se označavaju sukladno općim propisima o hrani, koji se donose na razini Europske unije. Opći propis koji regulira informiranje potrošača je ***Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o informiranju potrošača o hrani (Uredba IPH)*** donesena krajem 2011. godine, a koja se primjenjuje od 13. prosinca 2014. godine (osim odredbi o obveznom navođenju nutritivnih vrijednosti koje stupaju na snagu u prosincu 2016. godine). Ovom Uredbom objedinjene su dvije direktive - Direktiva 2000/13/EZ o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane² i Direktiva 90/496/EEZ o navođenju hranjivih vrijednosti hrane³. Provedba Uredbe IPH u Republici Hrvatskoj osigurana je Zakonom o informiranju potrošača o hrani („Narodne novine“ br. 56/2013 i 14/2014) koja utvrđuju nadležna tijela i njihove zadaće, službene kontrole i načine postupanja, te upravne postupke i prekršajne odredbe za njenu provedbu. Od **13. prosinca 2014. godine** subjekti u poslovanju hranom moraju označavati hranu prema odredbama Uredbe IPH tj. Zakonu o informiranju potrošača o hrani („Narodne novine“ br. 56/2013 i 14/2014), osim navođenja energetske vrijednosti i hranjivih vrijednosti koje postaje obvezno tek nakon 14. prosinca 2016. godine.

Proizvodi ribarstva i akvakulture, kao i neke druge vrste hrane, moraju osim općih propisa o označivanju hrane, u određenim segmentima, zadovoljiti i dodatne, posebne uvjete propisane posebnim propisima. Za proizvode ribarstva i akvakulture posebni propis je ***Uredba Vijeća i Parlamenta o Zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture (EU) broj 1379/2013*** (Uredba ZUT). Ova Uredba je stupila na snagu 1. siječnja 2014. godine, osim poglavlja o informiranju potrošača koje stupa na snagu 13. prosinca 2014. kada na snagu stupa i Uredba IPH čime je usklađeno stupanje na snagu novih pravila o informiranju potrošača. Uredba ZUT doprinosi poboljšanju pružanja informacija potrošača i nadopunjuje Uredbu IPH ne mijenjajući uvjete propisane u njoj. Obje Uredbe se komplementarno primjenjuju na proizvode ribarstva i akvakulture u pogledu informiranja potrošača. **Datum koji valja zapamtiti je 13. prosinca 2014. godine kada u pogledu informiranja potrošača nastupaju promjene sa stupanjem na snagu novih odredbi.**

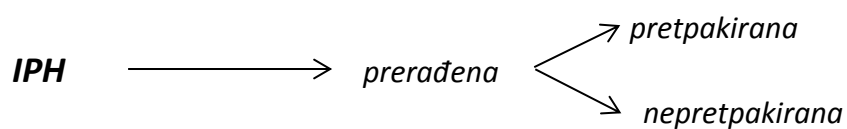
² Direktiva 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. o usklađivanju zakonodavstava država članica o označavanju, prezentiranju i oglašavanju hrane (Službeni list 109, 6.5.2000.)

³ Direktivom Vijeća 90/496/EEZ od 24. rujna 1990. o označavanju hranjive vrijednosti hrane (Službeni list 276, 6.10.1990.)

Prikaz Uredbi ZUT i IPH - na koju se vrstu hrane koja Uredba primjenjuje:



- ribe, rakovi, mekušci (npr. živa, svježa, smrznuta, fileti, sušena, soljena, dimljena)



- konzerve, sastavljeni ili miješani proizvodi, panirana

3. ŠTO OBUHVAĆA INFORMIRANJE POTROŠAČA O HRANI?

Informacije o hrani definirane su člankom 2. Uredbe IPH - "...informacije koje se odnose na hranu, a dostupne su krajnjem potrošaču putem etiketa, drugog popratnog materijala ili na bilo koji drugi način, uključujući sredstva moderne tehnologije ili verbalne komunikacije". Iz ove definicije razvidno je da je obveza informiranja o hrani na onom subjektu koji informaciju daje krajnjem potrošaču u bilo kojem obliku i na bilo koji način. Preciznije, za informacije o hrani odgovoran je subjekt pod čijim se imenom ili nazivom tvrtke hrana stavlja na tržište, a ako taj subjekt nema sjedište u EU, odgovoran je uvoznik.

Zahtjevi u pogledu informiranja potrošača primjenjuju se:

- o na subjekte u poslovanju hranom u svim fazama prehrambenog lanca ako njihove djelatnosti uključuju pružanje informacija o hrani potrošačima*
- o na svu hranu namijenjenu krajnjem potrošaču, uključujući hranu koju nude objekti javne prehrane i hranu namijenjenu opskrbi objekata javne prehrane*
- o na ugostiteljske usluge koje pružaju prijevoznika poduzeća u slučaju polaska s državnih područja država članica na koje se primjenjuju Ugovori.*

Informiranje potrošača neodvojivo je povezano i sa sljedivošću proizvoda koje, osim što pruža preciznu informaciju potrošaču, mora omogućiti informaciju o porijeklu proizvoda (sirovine) kroz sve faze proizvodnje, prerade i distribucije kako bi se, u slučaju potrebe, mogla ukloniti šteta.

Informiranje potrošača opisano u ovom vodiču u dijelu ribarstva i akvakulture primjenjuje se na:

- o sve proizvode iz ulova i uzgoja*
- o sve proizvode koji se stavljaju na tržište na teritoriju Europske unije*
- o za krajnje potrošače ili ugostitelje.*

4. OPĆE OBVEZNE INFORMACIJE O HRANI

Opće obvezne informacije o hrani koje se primjenjuju na svu hranu navedeni su članku 9. Uredbe IPH i sadrže:

- a) *naziv hrane pod kojim se ista prodaje;*
- b) *popis sastojaka;*
- c) *svi sastojci ili pomoćne tvari u procesu proizvodnje koji su navedeni u Prilogu II. FIC Uredbe ili dobiveni od tvari ili proizvoda iz Priloga II. FIC Uredbe, koji uzrokuju alergije ili intolerancije, a koji su upotrijebljeni u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji su prisutni u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku;*
- d) *količina određenih sastojaka ili kategorija sastojaka;*
- e) *neto količina hrane;*
- f) *datum minimalne trajnosti ili "upotrijebiti do" datum;*
- g) *posebni uvjeti čuvanja i/ili upotrebe;*
- h) *ime ili naziv i adresu subjekta u poslovanju hranom iz članka 8. stavka 1.;*
- i) *zemlja ili mjesto podrijetla, sukladno članku 26.;*
- j) *upute za upotrebu ili pripremu, kada u nedostatku takve upute ne bi bila moguća pravilna upotreba hrane;*
- k) *za pića koja sadrže više od 1,2 % vol. alkohola, stvarnu alkoholnu jakost po volumenu;*

Podaci se moraju navoditi riječima i brojkama.

Podaci o hrani koji se navode moraju biti lako uočljivi, jasno čitljivi, i gdje je to primjenjivo, neizbrisivi, radi čega je propisana veličina slova, definirano vidno polje i glavno vidno polje. Obvezni podaci moraju biti navedeni slovima minimalne visine 1,2 mm, a ako je najveća površina stranice manja od 80 cm², tada je minimalna visina 0,9 mm.

Vidno polje su sve površine ambalaže na kojima je moguće pročitati podatke s istog mjesta, dok je glavno vidno polje ono koje će potrošač najvjerojatnije prvo vidjeti prilikom kupnje).

5. OPĆE OBVEZNE INFORMACIJE O HRANI - PRIMJENA KOD PROIZVODA RIBARSTVA

Kao što je već napomenuto, proizvodi ribarstva i akvakulture moraju udovoljiti općim propisima o označivanju hrane, ali i posebnim, koji se tiču samo proizvoda ribarstva i akvakulture. Ovdje su prikazani opći zahtjevi u pogledu označivanja hrane te njihova primjena na proizvode ribarstva i akvakulture.

(a) naziv hrane pod kojim se prodaje

Naziv hrane koji se navodi mora biti onaj koji je propisan. Za većinu proizvoda, posebnim su propisima propisani nazivi, definicije, sastav i zahtjevi kakvoće bilo nacionalnim propisima bilo kroz EU zakonodavstvo. U slučaju da takav naziv nije propisan, naziv pod kojim se hrana stavlja na tržište može biti uobičajeni naziv ili, ako takav uobičajeni naziv ne postoji ili se ne koristi, treba navesti opisni naziv hrane. Međutim, ako primjena drugih odredbi potrošačima u Republici Hrvatskoj ne omogućuje spoznaju prave prirode hrane i razlikovanje od hrane s kojom bi je mogli zamijeniti, naziv pod kojim se hrana stavlja na tržište mora biti popraćen drugim opisnim podacima koji se moraju nalaziti u neposrednoj blizini naziva hrane. Naziv hrane se ne smije zamijeniti nazivom koji je zaštićen pravima intelektualnog vlasništva, nazivom robne marke, žiga ili izmišljenim nazivom.

Posebne odredbe o nazivu hrane i podacima koji moraju pratiti nazive su propisani za neke vrste hrane, među njima i za ribarstvo. Tako naziv hrane mora uključivati ili biti popraćen podacima o fizikalnom stanju hrane ili njezinoj obradi (na primjer, u prahu, ponovno zamrznuta, liofilizirana, brzo smrznuta, koncentrirana, dimljena) u svim slučajevima u kojima bi izostavljanje tih podataka moglo potrošača dovesti u zabludu.

VAŽNO!

- u slučaju hrane u kojoj je komponenta ili sastojak, za koje potrošač očekuje da se uobičajeno koriste ili da su prirodno prisutni, zamijenjeni različitom komponentom ili sastojkom, na etiketi, pored popisa sastojaka, treba jasno navesti komponentu ili sastojak koji je upotrijebljen za djelomičnu ili potpunu zamjenu, i to u neposrednoj blizini naziva proizvoda upotrebom slova čija x-visina iznosi najmanje 75% x-visine

- u slučaju proizvoda ribarstva koji sadrže dodane bjelančevine, uključujući hidrolizirane bjelančevine podrijetlom od druge životinje, uz naziv hrane treba navesti da su prisutne te bjelančevine i njihovo podrijetlo

- u slučaju proizvoda ribarstva i pripremljenih proizvoda ribarstva u obliku komada, odreska, dijela, obroka, fileta ili čitavoga proizvoda ribarstva, naziv hrane mora sadržavati navod o dodanoj vodi ako je dodana u količini većoj od 5% mase gotovoga

(b) popis sastojaka

Popis sastojaka mora biti naslovljen ili mu mora prethoditi navod koji se sastoji ili koji uključuje riječ „sastojci“. Popis sastojaka mora uključivati sve sastojke hrane navedene padajućim redoslijedom s obzirom na masu koja je utvrđena u vrijeme njihove upotrebe u proizvodnji hrane. Sastojci se navode pod njihovim specifičnim nazivom. Popis sastojaka nije potrebno navoditi, između ostalog, za hranu koja se sastoji od samo jednoga sastojka, kod koje je naziv hrane identičan nazivu sastojka ili naziv hrane omogućava jasno prepoznavanje prirode sastojka. Postoje i slučajevi kada se umjesto specifičnog naziva sastojka navodi kategorija hrane kojoj pripadaju. Od navođenja popisa sastojaka postoje i iznimke (npr. gazirana voda, sir, maslac i sl.) i iznimke od navođenja sastavnih dijelova hrane iz popisa sastojaka (npr. kada se sastavni dijelovi hrane koriste kao pomoćne tvari, voda itd.). Ukoliko je sastojak naveden u nazivu hrane, istaknut na etiketama ili predstavlja osnovu za prepoznavanje hrane, obvezno je navođenje i količine sastojka.

VAŽNO!

- o kada su pod kategorijom hrane navedene bilo koje vrste riba koje su sastojak neke druge hrane a naziv te hrane i način prezentiranja ne upućuje na određenu vrstu ribe, može se umjesto specifičnog naziva navesti kao naziv kategorije samo „riba“ (npr. riblji štapići)



c) svi sastojci ili pomoćne tvari u procesu proizvodnje koji su navedeni u Prilogu II. Uredbe IPH ili dobiveni od tvari ili proizvoda iz Priloga II. Uredbe IPH, koji uzrokuju alergije ili intolerancije, a koji su upotrijebljeni u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji su prisutni u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku

(d) količina određenih sastojaka ili kategorija sastojaka;

Podaci o pretpakiranoj hrani namijenjenoj potrošačima koji se moraju obvezno navesti određeni su člankom 9. Uredbe IPH (opisani ranije u tekstu). Jedan od zahtjeva je navođenje svih sastojaka ili pomoćnih tvari u procesu proizvodnje, a koji uzrokuju alergije ili intolerancije. Valja imati na umu da je riba hrana koja se nalazi na popisu proizvoda koji mogu uzrokovati alergene ili intolerancije te je obvezno njihovo navođenje kao sastojaka ili pomoćnih tvari.

(e) datum minimalne trajnosti ili "upotrijebiti do" datum

Hrana koja je s mikrobiološkog stajališta brzo kvarljiva, mora biti označena riječima „upotrijebiti do“. Rok trajanja hrane je datum do kojeg hrana zadržava svoja karakteristična svojstva. Nadalje, u slučajevima u kojima hrana zahtjeva posebne uvjete skladištenja i/ili korištenja pod posebnim uvjetima, te uvjete je potrebno navesti.

Pored navedenih obveznih podataka, određena vrsta ili kategorija hrane ima i dodatnu obvezu navođenja određenih podataka poput navođenja da je hrana pakirana u određenim plinovima ili sadrži sladila ili je zamrznuta.

Ukoliko hrana ima oznaku izvornosti, oznaku zemljopisnog podrijetla i sl. ona se mora također navesti.

VAŽNO!

- proizvodi ribarstva su proizvodi s kratkim rokom trajanja, te je navođenje roka trajanja i uvjeta skladištenja i/ili korištenja obvezno!

- (f) posebni uvjeti čuvanja i/ili upotrebe**
- (g) ime ili naziv i adresu subjekta u poslovanju hranom.**
- (h) neto količina hrane**
- (i) upute za upotrebu ili pripremu, kada u nedostatku takve upute ne bi bila moguća pravilna upotreba hrane**
- (j) za pića koja sadrže više od 1,2 % vol. alkohola, stvarnu alkoholnu jakost po volumenu**
- (k) nutritivna deklaracija (obvezno od 13.12.2016.!)**

- od (f) do (k) primjenjuju se opća pravila o hrani te nema posebnih uvjeta za proizvode ribarstva i akvakulture

(I) zemlja ili mjesto podrijetla, sukladno članku 26. Uredbe IPH

Navođenje zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla je obvezno ako bi izostavljanje toga podatka moglo dovesti potrošača u zabludu u pogledu zemlje ili mjesta podrijetla hrane, a posebno ako bi informacije koje prate hranu ili čitava etiketa navodile na to da hrana potječe iz druge zemlje ili mjesta podrijetla, te je obvezno i za određene vrste mesa. Ukoliko su zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla hrane koja se sastoji od više sastojaka navedeni, ali ne odgovaraju zemlji ili mjestu podrijetla glavnog sastojka hrane tada treba navesti i zemlju podrijetla ili mjesto podrijetla glavnog sastojka ili treba navesti da se zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla glavnog sastojka razlikuju od zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla hrane.

Kod proizvoda ribarstva i živih školjkaša postoji obveza navođenja zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla ribe, te je stoga važno znati pravilno označavati iste.



(m) lot (Pravilnik o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada (NN 26/2013.) koji je donesen temeljem Zakona o hrani i direktive Europske unije br. 2011/91)

Oznaka serije ili lota podrazumijeva grupu jedinica hrane koja je prerađena, proizvedena ili pakirana u gotovo jednakim uvjetima. Hrana koja se stavlja na tržište mora imati oznaku pripadajuće serije ili lota. U slučaju da se utvrdi da je određena hrana zdravstveno neispravna, preko oznake serije ili lota omogućeno je lako pronalaženje pošiljke istovrsne hrane te brzo poduzimanje mjera ograničavanja njenog stavljanja na tržište, odnosno njeno povlačenje s tržišta što je zapravo svrha navođenja oznake serije ili lota.

Obveza navođenja serije ili lota propisana je Pravilnikom o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada („Narodne novine“, broj 26/2013) koji određuje da se pod oznakom „serija“ ili „lot“ podrazumijeva serija prodajnih jedinica hrane koja je proizvedena, prerađena ili pakirana u gotovo jednakim uvjetima. Seriju ili lot određuje proizvođač, prerađivač, onaj koji hranu pakira ili onaj koji hranu prvi puta stavlja na tržište tako da oznaci serije ili lota mora prethoditi slovo »L«, osim u slučajevima gdje se ta oznaka jasno razlikuje od ostalih oznaka na etiketi. U slučaju pretpakirane hrane, oznaka, i prema potrebi, slovo »L« navodi se na pretpakovini ili na etiketi koja ide uz nju, dok se u slučaju nepretpakirane hrane, oznaka, i gdje je prikladno, slovo »L« navodi na ambalaži ili na spremniku ili u njihovom nedostatku na pratećem komercijalnom dokumentu. Na svaki lot mora biti pričvršćena naljepnica s oznakom kategorije svježine i veličine, a proizvodi moraju biti svrstani u lotove prije prve prodaje. Oznaka mora biti lako vidljiva, jasno čitljiva i neizbrisiva.

VAŽNO!

- iako postoji iznimka za označavanje serije ili lota na način da se ne odnosi za hranu koja se nudi na prodaju krajnjem potrošaču nepretpakirana ili pretpakirana na zahtjev potrošača na mjestu prodaje ili pretpakirana za neposrednu prodaju (npr. ribarnice), proizvodi ribarstva i akvakulture imaju obvezu navođenja serije ili lota sukladno posebnim propisima (Uredba Vijeća br. 1224/2009 i Provedbena Uredba Komisije br. 404/2011) koja se primjenjuje i za pretpakirane i za nepretpakirane proizvode ribarstva i akvakulture.
- prema definiciji iz navedenih uredbi „lot“ ili „serija“ je određena količina proizvoda ribarstva i akvakulture određene vrste i iste prezentacije koja potječe s istog zemljopisnog područja ili istog ribarskog plovila ili grupe ribarskih plovila ili iz iste proizvodne jedinice u akvakulturi.

6. POSEBNE OBVEZNE INFORMACIJE ZA PROIZVODE RIBARSTVA I AKVAKULTURE

Osim općih uvjeta za označivanje propisanih Uredbom IPH, proizvodi ribarstva i akvakulture moraju biti označeni i sukladno posebnim zahtjevima koji su navedeni u Uredbi ZUT. Posebne obveze navedene su u **članku 35. Uredbe ZUT** i odnose na proizvode iz Priloga I točaka (a), (b), (c) i (e) Uredbe ZUT koji se stavljaju na tržište u Uniji (popis proizvoda sadržan je i u dodatku ovog vodiča!) te sadrže:

- A. obvezno je navođenje znanstvenih naziva i usvojenih trgovačkih naziva vrsta**
- B. obvezno je navođenje načina ulova ili uzgoja riječima „ulovljeno u moru“ ili „ulovljeno u kopnenim vodama“ ili „uzgojeno“**
- C. obvezno je navođenje područja u kojem je proizvod uhvaćen**
- D. obvezno je navođenje kategorije alata korištenog u ribolovu**
- E. obvezno je navođenje da li je proizvod „odmrznut“**
- F. obvezno je navođenje datuma minimalne trajnosti**
- G. proizvodi ribarstva se moraju navoditi kao sastojci ili pomoćne tvari jer mogu uzrokovati alergije ili intolerancije**
- H. obvezno je navođenje serije ili lota za pretpakirane i nepretpakirane proizvode**
- I. obvezno je navođenje datuma zamrzavanja**

A. TRGOVAČKI I ZNANSTVENI NAZIV VRSTE

Svaka država članica donosi svoj popis trgovačkih i znanstvenih naziva vrste koji se javno objavljuje. U Republici Hrvatskoj nadležno tijelo za donošenje popisa je Ministarstvo poljoprivrede. Popisi svih država članica dostavljaju se Europskoj komisiji koja o istima izvještava ostale članice.

- trgovački naziv je naziv vrste na službenom jeziku ili jezicima svake države članice i prema potrebi, može se staviti i više naziva koja su prihvaćena ili dopuštena lokalno i regionalno;
- znanstveni naziv obuhvaća naziv svake vrste u skladu s informacijskim sustavom FishBase ili u skladu s bazom podataka ASEAN ako je potrebno;
- sve vrste ribe u slučaju kada su sastojak druge hrane mogu biti označene kao „riba”, pod uvjetom da se ime i prezentacija takve hrane ne odnosi na pojedine vrste.

B. NAČIN PROIZVODNJE

- način proizvodnje navođenjem riječima „...ulovljeno...” ili „...ulovljeno u kopnenim vodama...” ili „...uzgojeno...”;
- kada se miješani proizvod koji se nudi na prodaju krajnjem potrošaču ili dobavljaču na veliko sastoji od iste vrste podvrgnute različitim načinima proizvodnje, mora se navesti način proizvodnje za svaku pojedinu šaržu/seriju/lot.
- kada se miješani proizvod koji se nudi na prodaju krajnjem potrošaču ili dobavljaču na veliko sastoji od iste vrste ulovljene na različitim ribolovnim područjima ili uzgojene u različitim zemljama, mora se navesti barem područje najvećeg ulova i naznačiti da proizvodi potječu s različitih ribolovnih područja ili različitih područja uzgoja.

C. PODRUČJE GDJE JE PROIZVOD ULOVLJEN ILI UZGOJEN

- u slučaju **proizvoda ribarstva ulovljenih na moru**, mora biti napisano ime potpodručja ili divizije navedene u bazi ribolovnih područja FAO-a, kao i ime takvog područja napisano na razumljiv način za potrošača ili mora biti priložena karta ili piktogram na kojima je prikazano to područje (popis FAO područja nalazi se u Dodatku);
- iznimno, za proizvode ribarstva ulovljene u vodama koje nisu sjeveroistočni Atlantik (27. ribolovno područje FAO-a) niti Sredozemno ili Crno more (37. ribolovno područje FAO-a) dovoljna je naznaka imena ribolovnog područja FAO-a;

- u slučaju proizvoda ribarstva ulovljenih u kopnenim vodama, oznaka mora sadržavati upućivanje na vodenu površinu porijekla u državi članici ili trećoj zemlji porijekla proizvoda;
- u slučaju proizvoda akvakulture, mora se navesti referenca na državu članicu ili treću državu u kojoj je proizvod dostigao više od polovice svoje krajnje težine ili je ondje bio više od polovice razdoblja uzgoja ili, u slučaju školjkaša, rakova i ljuskara, je ondje prošao zadnju fazu uzgoja ili njegovanja (rasta) od barem šest mjeseci;
- subjekti i sami mogu preciznije naznačiti ribolovno područje ili područje proizvodnje (dodatna informacija)

Popis područja nalazi se na službenim stranicama Komisije - <http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market/marketing/doc/fishing-areas.xls>

D. KATEGORIJA RIBOLOVNOG ALATA KORIŠTENOG U RIBOLOVU

Za pretpakirane i nepretpakirane proizvode obvezno je navođenje neke od sedam vrsta ribolovnih alata iz prvog stupca Priloga III. Uredbe ZUT i to:

- mreže potegače,
- povlačne mreže,
- mreže stajačice i slične mreže,
- okružujuće mreže i podizne mreže
- udice i uzice,
- dredže,
- klopke.



Ribolovni alati moraju se navesti pod nekim od popisanih naziva, a subjekt može dobrovoljno pružiti i detaljniji opis ribolovnog alata navodeći informacije iz drugog (detaljniji opis ribolovnog alata) i trećeg stupca (kodovi) Priloga III. Uredbe ZUT. Dobrovoljni podaci ipak neće biti prikazani na oznaci ili etiketi ako bi to zauzelo prostor omogućen za obvezne podatke.

E. INFORMACIJA DA LI JE PROIZVOD BIO ODMRZNUT

Za proizvode ribarstva i akvakulture obvezno je navođenje informacije da li je proizvod bio odmrznut, izuzev za:

- (a) sastojke prisutne u konačnom proizvodu;
- (b) hranu za koju je zamrzavanje nužan tehnološki korak u proizvodnom procesu;

(c) proizvode ribarstva i akvakulture koji su prethodno zamrznuti zbog sigurnosti za zdravlje, sukladno Prilogu III., odjeljku VIII. Uredbe (EZ) br. 853/2004;

(d) proizvode ribarstva i akvakulture koji su odmrznuti prije procesa dimljenja, soljenja, kuhanja, ukiseljavanja, sušenja ili kombinacije bilo kojih od ovih procesa.

U pogledu mjesta navođenja informacije da je proizvod bio odmrznut riječima „odmrznut“ Uredba ZUT određuje da se informacija mora nalaziti na etiketi, dok Uredba IPH navodi da se isto mora nalaziti u nazivu hrane. Za pretpakirane proizvode primjenjuje se Prilog VI Uredbe IPH koji, između ostalog, određuje da naziv hrane mora sadržavati ili biti popraćen podacima o fizikalnom stanju hrane ili njezinoj posebnoj obradi (na primjer, u prahu, ponovno smrznuta, liofilizirana, brzo smrznuta, koncentrirana, dimljena) u svim slučajevima u kojima bi izostavljanje tih informacija potrošača moglo dovesti u zabludu. U slučaju hrane koja je smrznuta prije prodaje, a koja se prodaje u odmrznutom stanju, uz naziv hrane treba navesti „odmrznuto“, osim u gore navedenim slučajevima (a-d). Kod neprepakiranih se u nazivu hrane ne mora navoditi podatak „odmrznuto“, te se informacija o istome, uzimajući u obzir izuzetke, daje na reklamnim panoima ili posterima.

F. DATUM MINIMALNE TRAJNOSTI PROIZVODA

Datum minimalne trajnosti proizvoda je datum do kojega hrana, kod pravilnog čuvanja, zadržava svoja karakteristična svojstva. Riba je lako kvarljivi proizvod te je navođenje datuma minimalne trajnosti obvezno.

- za hranu koja je se mikrobiološkog stanovišta lako kvarljiva i za koju se vjeruje da nakon kratkog vremena predstavlja izravnu opasnost za ljudsko zdravlje, datum minimalne trajnosti treba biti zamijenjen izrazom „upotrijebiti do“ („use by“). Protekom tog datuma hrana se smatra nesigurnom za upotrebu.

G. PROIZVODI RIBARSTVA SE MORAJU NAVODITI KAO SASTOJCI ILI POMOĆNE TVARI JER MOGU UZROKOVATI ALERGIJE ILI INTOLERANCIJE

- proizvodi ribarstva su navedeni kao tvari ili proizvodi koji uzrokuju alergije ili intolerancije, te moraju obavezno biti navedeni kada se koriste kao sastojci i to na način da je navedeno da se radi o sastojku i kojem sastojku (jasno se mora uputiti na naziv tvari ili proizvoda), a sam naziv tvari ili proizvoda mora biti naglašen upotrebom druge vrste pisma, npr. različitim slovima ili stilovima

H. OBVEZNO JE NAVOĐENJE SERIJE ILI LOTA ZA PRETPAKIRANE I NEPRETPAKIRANE PROIZVODE

- kao što je i ranije navedeno, iako postoji iznimka za označavanje serije ili lota na način da se ne odnosi za hranu koja se nudi na prodaju krajnjem potrošaču nepretpakirana ili pretpakirana na zahtjev potrošača na mjestu prodaje ili pretpakirana za neposrednu prodaju (npr. ribarnice), **proizvodi ribarstva i akvakulture imaju obvezu navođenja serije ili lota sukladno posebnim propisima** - članak 58. Uredbe Vijeća br. 1224/2009 i članak 67. Provedbene Uredbe Komisije br. 404/2011) koja se primjenjuje i za pretpakirane i za nepretpakirane proizvode ribarstva i akvakulture;
- ukoliko se zbog združivanja ili razdjeljivanja serija nakon prve prodaje pomiješaju proizvodi ribarstva i akvakulture s više ribarskih plovila ili iz više objekata akvakulture, gospodarski subjekti moraju biti u stanju identificirati svaku izvornu seriju najmanje pomoću identifikacijskog broja iz članka 58. stavka 5. točke (a) Uredbe br. 1224/2009 te omogućiti njihovu sljedivost do faze izlova ili sakupljanja.

I. DATUM ZAMRZAVANJA

- za proizvode ribarstva propisuje se obveza navođenja dodatnih obveznih podataka i to za smrznute nepretpakirane proizvode ribarstva za koje se mora navesti datum zamrzavanja ili datum prvoga zamrzavanja ako je proizvod zamrznut više puta. Navođenje se obavlja na način da se ispred datuma navodi tekst „zamrznuto dana...“, slijedi „datum“ (dan, mjesec i godina) ili podatak gdje se na ambalaži nalazi datum.

POSEBNOSTI KOD NEPRETPAKIRANIH PROIZVODA RIBARSTVA I AKVAKULTURE!

Nepretpakirani proizvodi ribarstva i akvakulture koji se nude u maloprodaji, mogu ispuniti navedene obveze navođenjem propisanih informacija na reklamnim panoima ili plakatima.

Obvezni podaci o nepretpakiranoj hrani su:



- naziv hrane;
- naziv proizvođača ili onog koji hranu stavlja na tržište;
- bilo koji sastojak ili pomoćna tvar u procesu proizvodnje koji uzrokuje alergije ili intolerancije, a koji je upotrijebljen u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji je prisutan u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku.

IZUZEĆE OD OBVEZNOG INFORMIRANJA!

Države članice mogu izuzeti iz zahtjeva obveznog navođenja propisanih informacija **male količine proizvoda** koje se prodaju potrošačima izravno s ribarskih plovila s time da one ne prelaze vrijednost od 50 EUR po danu.

DOBROVOLJNI PODACI!

Osim obveznih podataka, dobrovoljno se mogu navoditi i drugi podaci, kao datum ulova ili izlova proizvoda ribarstva ili akvakulture, datum iskrcaja ili podaci o luci iskrcaja, detaljniji podaci o vrsti ribolovnog alata, detalji o državi zastavi plovila koje je ulovilo proizvode, podaci o okolišu, tehnikama i načinima proizvodnje, o hranjivim sastojcima proizvoda. Dodatni dobrovoljni podaci moraju biti razumljivi i jednoznačni te provjerljivi i neće biti prikazani ukoliko bi zauzeli prostor predviđen za obvezne podatke.

7. ODGOVORNOST ZA INFORMIRANJE POTROŠAČA

Tko je odgovoran za informacije potrošačima o pretpakiranoj hrani?

Za informiranje o hrani odgovoran je subjekt u poslovanju s hranom pod čijim se nazivom hrana stavlja na tržište, a koji ima sjedište u Republici Hrvatskoj. Navedeni subjekt mora osigurati informacije o hrani i biti siguran u njihovu točnost i ispravnost u skladu sa zahtjevima propisa o informiranju o hrani i zahtjevima posebnih nacionalnih propisa. Također u okviru svog poslovanja subjekti u poslovanju s hranom, ne smiju mijenjati informacije o hrani ako bi one mogle obmanuti krajnjega potrošača ili na bilo koji drugi način smanjiti razinu zaštite njegova zdravlja i mogućnosti da bude obaviješten pri odabiru. Također preuzimaju odgovornost za bilo koju izmjenu informacija o hrani, koju sami naprave.

Subjekti u poslovanju s hranom, u okviru svog poslovanja, svakako moraju osigurati da se obvezni i dodatni podaci nalaze na pretpakovini, etiketi koja je na nju pričvršćena ili na komercijalnim dokumentima koji se odnose na hranu, bilo da ti dokumenti prate hranu na koju se odnose ili da su bili poslani prije ili u vrijeme isporuke u slučajevima:

- ako je pretpakirana hrana namijenjena krajnjem potrošaču, ali se stavlja na tržište u fazi prije prodaje krajnjem potrošaču, isključujući u toj fazi prodaju objektima javne prehrane;
- ako je pretpakirana hrana namijenjena opskrbi objekata javne prehrane (bolnica, javnih kuhinja, dječjih vrtića, studentskih menzi i sl.) radi pripreme, prerade, raspodjele ili rezanja.

Subjekti u poslovanju s hranom moraju osigurati da se obvezni podaci (naziv hrane, datum minimalne trajnosti, posebni uvjeti skladištenja i naziv i adresa subjekta) također nalaze na vanjskoj ambalaži u kojoj se pretpakirana hrana prezentira radi stavljanja na tržište.

Tko je odgovoran za informacije potrošačima o nepretpakiranoj hrani?

Za navođenje podataka o nepretpakiranoj hrani odgovoran je onaj subjekt koji nudi hranu krajnjem potrošaču, s napomenom da subjekti u poslovanju s hranom, u okviru svog poslovanja, moraju osigurati da se informacije o nepretpakiranoj hrani namijenjenoj krajnjem potrošaču ili objektima javne prehrane, dostave subjektu u poslovanju hranom koji zaprima hranu kako bi, prema zahtjevu, krajnjem potrošaču osigurali dostupnost obveznih informacija o hrani. Stoga je propisano da na popratnom dokumentu koji se odnosi na nepretpakiranu hranu i koji mora biti otpremljen prije isporuke te hrane ili neposredno s njom, moraju biti navedeni obvezni podaci vezano za označavanje hrane kao i posebni za označavanje proizvoda ribarstva, kako bi se potrošaču u slučaju njegova zahtjeva mogli dati na uvid.

Pravilnikom o informiranju potrošača o nepretpakiranoj hrani („Narodne novine“, broj 144/2014) definirano je da su subjekti u poslovanju s hranom obvezni su dati informacije o:

- a) nazivu hrane;
- b) dodatnim navodima kako je propisano Prilogom III. i Prilogom VI. Uredbe IPH, za određenu hranu gdje je primjenjivo;
- c) imenu ili nazivu i adresi subjekta u poslovanju s hranom;
- d) zemlji podrijetla ili mjestu podrijetla ako bi izostavljanje toga podatka moglo dovesti potrošača u zabludu u pogledu stvarne zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla hrane, a posebno ako bi informacije koje prate hranu ili čitava etiketa ukazivale na to da hrana potječe iz druge zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla;
- e) popisu sastojaka za konditorske proizvode, smrznute deserte, mesne pripravke, pekarske i slastičarske proizvode, kao i u slučaju ako potrošač iz naziva hrane ne može spoznati pravu prirodu hrane i ako bi naziv hrane mogao dovesti potrošača u zabludu;
- f) »upotrijebiti do« datumu, sukladno članku 24. i Prilogu X. Uredbe IPH, za hranu koja je s mikrobiološkog stajališta brzo kvarljiva.

Navedeni zahtjevi ne odnose se na subjekte u poslovanju s hranom koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost, isključujući slastičarnice.

Kako se daju informacije o nepretpakiranoj hrani?

Informacije o nepretpakiranoj hrani moraju biti dane u pisanom obliku, lako uočljive, jasno čitljive i, gdje je primjenjivo, neizbrisive, te istaknute na prodajnom mjestu u neposrednoj blizini hrane na koju se odnose ili na ambalaži ako se hrana na prodajnom mjestu drži u njoj. Iznimno, informacije se mogu se pružiti i na drugačiji način, uključujući i usmenu komunikaciju, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) Na vidljivom mjestu nalazi se obavijest koja upućuje na mjesto na kojem su informacije dostupne ili postoji obavijest kojom se potrošači pozivaju da se za informacije o prisutnosti tvari ili proizvoda koji uzrokuju alergije ili netolerancije u hrani obrate osoblju. Navedena obavijest mora biti lako uočljiva, jasno čitljiva i, gdje je primjenjivo, neizbrisiva.
- b) Informacije moraju biti dostupne u ispisanom ili elektroničkom obliku u objektu u kojem se hrana prodaje, kako bi na zahtjev bile lako dostupne potrošaču i nadležnim inspekcijama.
- c) Informacije moraju biti dostupne prije nego je hrana ponuđena na prodaju bez naplate dodatnih troškova za potrošača.



8. ZAKLJUČNO

Subjekti uključeni u stavljanje na tržište proizvoda ribarstva moraju, osim općih uvjeta za označavanje propisanih za hranu, imati na umu i zadovoljiti posebne odredbe koje se odnose samo na proizvode ribarstva i akvakulture. Informiranje potrošača opisano u ovom dokumentu je obvezno za sve subjekte u poslovanju s hranom, napose proizvodima ribarstva i akvakulture.

Svaka dodatna informacija koja proizvodu dodaje vrijednost (primjerice eko certifikati (tzv. „*eco labelling*“) može se potrošačima prezentirati na dobrovoljnoj osnovi, posebice ukoliko se radi o certificiranju kojim se dokazuje kvaliteta, izvornosti ili održivost samog proizvoda, a sve u svrhu podizanja prepoznatljivosti samog proizvoda te njegovog brandiranja.

Zahvaljujući mogućnosti proizvodnje proizvoda iznimne kvalitete, hrvatski proizvođači mogu pronaći svoje mjesto i na nišama europskih i svjetskih proizvoda. Kako bi se tamo našli neizostavan zahtjev je da zadovoljavaju propisanim standardima. Nakon toga se izdvajanje i prepoznatljivost njihovih proizvoda u odnosu na ostale proizvode, prepušta proizvođačima, njihovim strategijama i mogućnostima, kao i umješnosti korištenja sredstava iz europskih fondova.



9. PROPISI

Hrvatsko zakonodavstvo

- Zakon o informiranju potrošača o hrani („Narodne novine“, broj 56/2013 i 14/2014)
- Zakon o hrani („Narodne novine“, broj 81/2013 i 14/2014)
- Pravilnik o vođenju Upisnika registriranih i odobrenih objekata te o postupcima registriranja i odobravanja objekata u poslovanju s hranom („Narodne novine“, broj 125/2008, 55/2009, 130/2010)
- Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane („Narodne novine“, broj 29/2009)
- Pravilnik o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada („Narodne novine“, broj 26/2013)
- Pravilnik o informiranju potrošača o nepretpakiranoj hrani („Narodne novine“, broj 144/2014)
- Zakon o morskom ribarstvu („Narodne novine“, broj 81/2013 i 14/2014)

Propisi Europske unije

- Uredba (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani
- Uredba Komisije (EC) No. 2065/2001 kojom se utvrđuju detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000 u vezi s obavješćivanjem potrošača o proizvodima ribarstva i akvakulture
- Uredba Vijeća (EEZ) br. 2136/89 od 21. lipnja 1989. o utvrđivanju zajedničkih tržišnih standarda za konzervirane srdele i trgovačkih opisa za konzervirane srdele i proizvode tipa srdele
- Uredba Vijeća (EEZ) br. 1536/92 od 9. lipnja 1992. o utvrđivanju zajedničkih tržišnih normi za konzerviranu tunu i palamidu
- Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o higijeni hrane
- Uredba (EZ) br. 853/2004 o posebnim zahtjevima higijene hrane životinjskog podrijetla
- Uredba Vijeća (EZ) br. 1224/2009 o uspostavi sustava kontrole Zajednice za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike

Opći propisi

Posebni propisi

- Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o higijeni hrane
- Uredba (EU) br. 1169/2011. Europskog parlamenta i Vijeća o informiranju potrošača o hrani
- Zakon o informiranju potrošača o hrani (NN 56/2013 i 14/2014)
- Zakon o hrani (NN 81/2013 i 14/2014)
- Pravilnik o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada (NN 26/2013)
- Pravilnik o informiranju potrošača o nepretpakiranoj hrani („Narodne novine“, broj 144/2014)

- Uredba (EZ) br. 853/2004 o posebnim zahtjevima higijene hrane životinjskog podrijetla
- Uredba Vijeća (EZ) br. 1224/2009 o uspostavi sustava kontrole Zajednice za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike
- Uredba Vijeća i Parlamenta (EU) br. 1379/2013 o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture (*poglavlje IV - Informiranje potrošača, stupa na snagu na dan 13. prosinca 2014.*)
- Zakon o morskom ribarstvu (NN 81/13 i 14/2014)

10. KORISNE STRANICE

Ministarstvo poljoprivrede – označivanje: <http://www.mps.hr/default.aspx?id=5851>

Ministarstvo poljoprivrede – Uprava ribarstva: <http://www.mps.hr/ribarstvo/>

Europska komisija – Ribarstvo: http://ec.europa.eu/fisheries/index_en.htm

Europska komisija – ZUT: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market/index_en.htm

FAO – označivanje: <http://www.fao.org/fishery/topic/13293/en>

SAEFISH: <http://www.seafish.org/industry-support/legislation/traceability-and-labelling>

Narodne novine: <http://www.nn.hr/>

11. KONTAKTI

Ministarstvo poljoprivrede

Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb

telefon: (01) 6106 111

faks: (01) 6109 201

e-mail: office@mps.hr

Ministarstvo poljoprivrede, Uprava kvalitete hrane i fitosanitarne politike

Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb

telefon: (01) 6106 692

faks: (01) 6109 189

e-mail: ivana.j-krizanac@mps.hr

Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva

Planinska 2a, 10000 Zagreb

telefon: (01) 6443 185

faks: (01) 6443 200

e-mail: ivona.musulin@mps.hr

12. DODACI

- Kategorije i vrste ribolovnih alata
- Proizvodi ribarstva i akvakulture obuhvaćeni Uredbom ZUT
- FAO područja

KATEGORIJE I VRSTE RIBOLOVNIH ALATA

Obvezne informacije o kategoriji ribolovnih alata	Detaljnije informacije o odgovarajućim alatima i kodovima, u skladu s Uredbom Komisije (EZ) br. 26/2004 i Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 404/2011	
Mreže potegače	Obalne potegače	SB
	Danska potegača	SDN
	Škotske potegače	SSC
	Potegače za ribolov u paru (dva plovila)	SPR
Povlačne mreže	Povlačne mreže (koće) s gredom	TBB
	Koće sa širilicama (na bok ili krmu nije određeno)	OTB
	Povlačne mreže za vuču u paru (dva plovila)	PTB
	Koće sa širilicama (na bok ili krmu nije određeno)	OTM
	Pelagijske povlačne mreže za vuču u paru (dva plovila)	PTM
	Koće sa širilicama za vuču u paru	OTT
Mreže stajaćice i slične mreže	Jednostruke stajaćice (pričvršćene)	GNS
	Jednostruke plutajuće stajaćice	GND
	Okružujuće jednostruke stajaćice	GNC
	Višestruke stajaćice	GTR
	Kombinirane jednostruke-višestruke stajaćice	GTN
Okružujuće mreže i podizne mreže	Sa stezačem (plivarica)	PS
	Bez stezača (lampare)	LA
	Podizne mreže kojima se rukuje s broda	LNB
	Podizne nepokretne mreže kojima se rukuje s obale	LNS
Udice i uzice	Štapovi s udicama (ručno upravljanje)	LHP
	Štapovi s udicama (mehanički)	LHM
	Stajaći parangali	LLS
	Plutajući parangali	LLD
	Povlačni povraz - panule	LTL
Dredže	Dredže za uporabu s plovila	DRB
	Ručne dredže koje se koriste s palube plovila	DRH
	Mehaničke dredže uključujući usisne dredže	HMD
Klopke	Pokrivene vrše	FPO

PROIZVODI RIBARSTVA I AKVAKULTURE OBUHVAĆENI UREDBOM ZUT (Prilog I ZUT)

Tarifna oznaka KN	Opis proizvoda
(a) 0301	Živa riba
0302	Riba, svježa ili rashlađena, osim ribljih fileta i drugog ribljeg mesa iz tarifnog broja 0304
0303	Riba, smrznuta, osim ribljih fileta i ribljeg mesa iz tarifnog broja 0304
0304	Ribljí fileti i drugo riblje meso (mljeveno ili ne), svježe, rashlađeno ili zamrznuto
(b) 0305	Riba, sušena, usoljena ili u salamuri; dimljena riba, neovisno je li kuhana ili ne prije ili za vrijeme procesa dimljenja; riblje brašno, krupica i pelete od ribe, podobni za prehranu ljudi
(c) 0306	Rakovi, u ljušturi ili ne, živi, svježi, rashlađeni, zamrznuti, sušeni, usoljeni ili u salamuri; rakovi, u ljušturi, kuhani na pari ili u kipućoj vodi, rashlađeni ili ne, zamrznuti, sušeni, usoljeni ili u salamuri; brašno, krupica i pelete od rakova, podobni za prehranu ljudi
0307	Mekušci, u ljušturi ili ne, živi, svježi, rashlađeni, zamrznuti, sušeni, usoljeni ili u salamuri; vodeni beskralježnjaci osim rakova i mekušaca, živi, svježi, rashlađeni, zamrznuti, sušeni, usoljeni ili u salamuri; brašno, krupica i pelete od vodenih beskralježnjaka osim rakova, podobni za prehranu ljudi
(e) 1212 20 00	Morske trave i druge alge

FAO područja

Ribolovno područje	Oznaka područja
Sjeverozapadni Atlantik	FAO područje 21
Sjeveroistočni Atlantik (izuzev Baltičkog mora)	FAO područje 27
Baltičko more	FAO područje 27.III d
Srednjozapadni Atlantik	FAO područje 31
Sredjoistočni Atlantik	FAO područje 34
Sredozemno more	FAO područja 31.1, 37.2 i 37.3
Crno more	FAO područje 37.4
Indijski ocean	FAO područja 51 i 57
Tihi ocean	FAO područja 61, 67, 71, 77, 81 i 87
Antarktik	FAO područja 48, 58 i 88

Detaljan prikaz područja naveden je na službenim stranicama Organizacije Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu (FAO) i može se pogledati na sljedećem linku - <http://www.fao.org/fishery/area/search/en>.

13. PRIKAZ OBVEZNIH I DOBROVOLJNIH INFORMACIJA

Obvezne informacije ZUT (čl.35.) + IPH (čl. 9.) + Uredba 853/2004		
Trgovački naziv + znanstveni naziv Naziv hrane (IPH Prilog VI.)	Način proizvodnje „...ulovljeno...“ „...ulovljeno u kopnenim vodama...“ „...uzgojeno...“	Područje ulova (za proizvode ribarstva ulovljene u moru) Država + vodena površina (za proizvode ribarstva ulovljene u slatkoj vodi) Država uzgoja (za proizvode iz uzgoja)
„odmrznuto“ (ako je primjenjivo)	Ribolovni alat Mreže potegače, povlačne mreže, mreže stajačice i slične mreže, okružujuće mreže i podizne mreže, udice i uzice, dredže, klopke	„najbolje upotrijebiti do“ datum „upotrijebiti do“ datum
Popis sastojaka Količina određenih sastojaka	Alergeni Hlapljivi proizvodi	Neto količina (pretpakirana) Nutritivna deklaracija
Naziv i adresa (proizvođač/EU uvoznik)	Upute za upotrebu	Posebni uvjeti čuvanja Kontrolirana atmosfera
Ponovno spojeni komadi ribe Bjelančevine različitog životinjskog podrijetla	Datum zamrzavanja Dodana voda	Zemlja ili mjesto podrijetla Identifikacijska oznaka

Dobrovoljne informacije ZUT (čl. 39.) + IPH (čl. 36.)		
*jasne, nedvosmislene i provjerljive informacije, utemeljene na odgovarajućim znanstvenim podacima (prema potrebi) Ne smiju zauzimati prostor namijenjen obveznim informacijama o hrani		
Datum ulova/izlova	Datum iskrcaja Luka iskrcaja	Detaljniji podaci o vrsti ribolovnog alata
Država zastava plovila	Podaci o okolišu	Etički/socijalni podaci
Podaci o tehnikama i načinima proizvodnje	Podaci o hranjivim sastojcima proizvoda	Kod za brzi odgovor (QR) Ostali podaci (poštujući*)

14. PITANJA I ODGOVORI

P: Koji se novi propisi EU primjenjuju u pogledu informiranja potrošača za proizvode ribarstva i akvakulture?

O: Uredba (EU) Europskog Parlamenta i Vijeća o Zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture broj 1379/2013 (Common Market Organization - ZUT) i Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o informiranju potrošača o hrani (Food Information to Consumers - IPH). Nastavno na Uredbu ZUT donesena je Uredba (EU) br. 1420/2013 koja je radi stupanja iste na snagu, stavila van snage niz Uredbi iz dijela zajedničkog uređenja tržišta (s definiranim datumom stupanja na snagu u dijelu informiranja potrošača radi stupanja na snagu Uredbe IPH i Poglavlja IV. Uredbe ZUT), a čiji sadržaj je sada obuhvaćen Uredbom ZUT.

Uredbe su komplementarne i za bilo koji segment koji nije reguliran Uredbom o Zajedničkom uređenju tržišta primjenjuje se Uredba o informiranju potrošača o hrani.

P: Koji proizvodi su obuhvaćeni ovim Uredbama?

O: Uredba ZUT definira pravila o obveznim i dobrovoljnim podacima koje se pružaju na pretpakiranim i nezapakiranim proizvodima ribarstva i akvakulture koji su navedeni u njenom Prilogu I. Obvezni podaci navedeni su u članku 35. Uredbe ZUT gdje je navedeno i na koje proizvode se odnose a koji su sadržani iz Prilogu I točke (a), (b), (c) i (e) Uredbe.

Uredba IPH postavlja općenite zahtjeve u pogledu informiranja potrošača za svu hranu, uključujući proizvode ribarstva i akvakulture. Uredba IPH definira obvezne podatke za nepretpakiranu hranu (osim za navođenje alergeni svojstava za koje je nadležna svaka država članica).

Uredba IPH nadopunjuje Uredbu ZUT, pa se tako Uredba IPH primjenjuje za pripremljene i prerađene proizvode koji nisu obuhvaćeni Uredbom ZUT:

- pripremljena ili konzervirana riba; kavijar i nadomjesci kavijara pripremljeni iz ribljih ikri;
- rakovi, školjke i drugi akvatični organizmi, pripremljeni ili konzervirani.

U dodatku na navedeno, Uredba Vijeća (EEZ) br. 1536/1992 od 9. lipnja 1992. o utvrđivanju zajedničkih tržišnih normi za konzerviranu tunu i palamidu definira posebne tržišne standarde za konzerviranu tunu i palamidu, dok Uredba Vijeća (EEZ) br. 2136/1989 od 21. lipnja 1989. o utvrđivanju zajedničkih tržišnih standarda za konzervirane srdele isto uspostavlja za srdelu i slične proizvode te se i tih Uredbi treba pridržavati kod navedenih proizvoda.

P: Ukoliko se kao ulazna sirovina za proizvodnju konzervi od tune koristi tuna uvezena iz Španjolske (koja čini do 70% ukupnog sadržaja konzerve) da li na deklaraciji mora biti navedeno „zemlja podrijetla hrane: Hrvatska“, „zemlja podrijetla glavnog sastojka (tune): Španjolska?

O: Obzirom da je u konkretnom slučaju tuna uvezena iz Španjolske glavni sastojak proizvoda (s udjelom većim od 50%) potrebno je navesti sljedeće: „Zemlja podrijetla: Hrvatska“ , „Mjesto podrijetla glavnog sastojka: Španjolska“

P: Koji subjekti u lancu hrane su obuhvaćeni ovim Uredbama?

O: Svi subjekti u poslovanju s hranom duž cijelog lanca hrane.

P: Kome su Uredbe namijenjene?

O: Uredbe su namijenjene svim subjektima u poslovanju s hranom koji nude hranu krajnjem potrošaču, a primjenjuju se:

- na subjekte u poslovanju hranom u svim fazama prehrambenog lanca ako njihove djelatnosti uključuju pružanje informacija o hrani potrošačima
- na svu hranu namijenjenu krajnjem potrošaču, uključujući hranu koju nude objekti javne prehrane i hranu namijenjenu opskrbi objekata javne prehrane
- na ugostiteljske usluge koje pružaju prijevoznika poduzeća u slučaju polaska s državnih područja država članica na koje se primjenjuju Ugovori.

P: Kada ove Uredbe stupaju na snagu?

O: Uredba ZUT je u primjeni od 1. siječnja 2014. godine, osim Poglavlja IV. koje, kao i Uredba IPH stupa na snagu 13. prosinca 2014. godine, s tim da se zahtjevi u pogledu pružanja podataka o hranjivim vrijednostima iz Uredbe IPH ne primjenjuju na pretpakirane, pripremljene ili konzervirane proizvode ribarstva i akvakulture do 13. prosinca 2016. godine. Do toga datuma, takav podatak može biti dobrovoljan.

P: Da li se Uredbe primjenjuju na uvozne proizvode (iz trećih država)?

O: Da, primjenjuju se na sve proizvode koji se stavljaju na tržište EU bez obzira na porijeklo i metodu stavljanja na tržište.

P: Da li proizvođači moraju staviti deklaracije na sve proizvode?

O: Da, ukoliko se radi o pretpakiranim. Ukoliko se radi o nepretpakiranim proizvodima obuhvaćenima Uredbom ZUT, informacija može biti pružena u različitim oblicima – deklaracijama, posterima ili plakatima.

P: Što će se dogoditi ukoliko subjekt u poslovanju s hranom posjeduje “stare” deklaracije u trenutku primjene novih Uredbi?

O: Proizvodi označeni prije 13. prosinca 2014. koji nisu u skladu s novim pravilima o označavanju hrane/informiranju potrošača mogu se koristiti do isteka zaliha. Ipak, “deklaracije” koje se nalaze “na lageru ili u skladištu” koje nisu stavljene na proizvode, ne mogu se koristiti. Proizvodi koji se označavaju nakon tog datuma, moraju udovoljavati novim zahtjevima.

P: Koju nomenklaturu koristiti za označavanje zemalja EU i zemalja nečlanica?

O: Koristi se ISO alpha 2 (Uredba Komisije (EU) br. 1106/2012 od 27. studenoga 2012. o provedbi Uredbe (EZ) br. 471/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice u vezi s vanjskom trgovinom sa zemljama nečlanicama, u pogledu ažuriranja nomenklature država i područja), npr. Chile = CL.

P: Koji obvezni podaci moraju biti na proizvodu ribarstva i akvakulture sukladno Uredbi ZUT?

O: Za pretpakirane i nepretpakirane proizvode potrebno je:

- Hrvatski trgovački naziv i znanstveni naziv vrste
- Način proizvodnje navođenjem načina ulova ili uzgoja riječima „ulovljeno u moru” ili „ulovljeno u kopnenim vodama” ili „uzgojeno”
- Područje ulova ili država uzgoja
- Kategorija alata korištenog u ribolovu
- Podatak da li je proizvod bio odmrznut
- Podatak o datumu minimalne trajnosti.

U dodatku, pretpakirani proizvodi, sukladno Uredbi IPH moraju sadržavati (članci 9. i 10):

- Popis sastojaka
- Sastojak ili dodatak koji može uzrokovati alergije
- Količinu određenih sastojaka ili kategorija sastojaka (ako je primjenjivo)
- Neto količinu hrane
- Posebne uvjete čuvanja ili upotrebe ukoliko je primjenjivo
- Datum minimalne trajnosti kod proizvoda za koje izraz „upotrijebiti do” nije prikladan (npr. svježi fileti) ime ili naziv i adresu subjekta u poslovanju hranom Zemlju ili mjesto podrijetla
- Upute za korištenje ukoliko je potrebno.

P: Koje su nove obveze u pogledu označavanja za ribare koji sami prodaju svoju ribu?

O: Nova pravila obuhvaćaju sve proizvode ribarstva i akvakulture koja se prodaju krajnjem potrošaču ili dobavljačima na veliko/ugostiteljima unutar EU. Države članice mogu izuzeti

male količine proizvoda koje se prodaju izravno s ribarskih plovila potrošačima. Proizvodi moraju biti označeni etiketama, odnosno, kod nepretpakiranih obvezne informacije moraju biti osigurane na posterima ili plakatima, te sadržavati:

- trgovački naziv vrste i njen znanstveni naziv
- način proizvodnje („ulovljeno“, „ulovljeno u kopnenim vodama“ ili „uzgojeno“)
- područje ulova ili uzgoja
- kategorija ribolovnog alata kod ulova
- informaciju da li je proizvod bio odmrznut (osim za propisane izuzetke)
- datum minimalne trajnosti, gdje je primjenjivo.

Ukoliko proizvod sadrži šarže dobivene različitim metodama proizvodnje, deklaracija mora sadržavati način proizvodnje za svaku šaržu.

Ukoliko je proizvod sadrži šarže iz različitih područja, deklaracija mora sadržavati barem područje najveće šarže.

P: Mora li se pri označavanju uz trgovački naziv u svim državama članicama uvijek navoditi i znanstveni naziv?

O: Da. Svaka država članica objavljuje popis trgovačkih naziva s odgovarajućim znanstvenim nazivima vrsta, te se isti moraju koristiti pri označavanju proizvoda. Ukoliko država želi promijeniti neki trgovački naziv s popisa, mora obavijestiti Europsku komisiju koja će o promjeni obavijestiti ostale države članice.

P: Može li se trgovački naziv za nepretpakirane proizvode nalaziti na pločama ili posterima u slučaju maloprodaje?

O: Može, ali subjekt u poslovanju s hranom mora osigurati da se trgovački naziv može jasno i nedvosmisleno povezati s relevantnim proizvodom (čl. 35.2 Uredbe ZUT).

P: Da li za proizvode ulovljene na moru deklaracija mora sadržavati FAO broj područja?

O: Ne, brojevi više nisu potrebni.

P: Kako na deklaraciji označiti različita morska FAO područja?

O: Za ribu ulovljenu u bilo kojem od dva FAO područja „*Sjevernoistočni Atlantik*“ i „*Sredozemno i Crno more*“, pisani naziv i karta ili piktogram ili drugo jasnije navođenje područja za potrošača o potpodručjima ili divizijama, mora biti osigurano. Za ribu ulovljenu bilo gdje drugdje u svijetu, potreban je samo naziv područja. Listu naziva područja objavljuje FAO.

U dodatku na navedeno, subjekti mogu i preciznije naznačiti područje ulova, ukoliko je takav način jasan, nedvojbjen i provjerljiv.

P: Kako se navodi područje ulova za divlju slatkovodnu ribu?

O: Navodi se oboje, i naziv vodene površine i države gdje je proizvod ulovljen (npr. ulovljeno u jezeru Tiefer See, Njemačka). Moguće je dati i više podataka, ukoliko su jasni, nedvojbjeni i provjerljivi.

P: Koje vrste ribolovnih alata se moraju navesti na deklaraciji?

O: Obvezno je, za pretpakirane i nepretpakirane proizvode, navođenje neke od 7 vrsta ribolovnih alata iz Priloga III. Uredbe ZUT: mreže potegače, povlačne mreže, mreže stajačice i slične mreže, okružujuće mreže i podizne mreže, udice i uzice, dredže i klopke. Dobrovoljno je moguće i detaljnije navođenje, na način propisan u Prilogu III. Za ostale načine ribolova koji nisu navedeni u Prilogu III., subjekti u poslovanju s hranom mogu navesti i druge podatke ukoliko žele, ali isti moraju biti jasni, nedvojbjeni i provjerljivi.

P: Da li su subjekti u poslovanju s hranom dužni navesti sve vrste ribolovnih alata koje su korištene za ulov različitih šarži, a koje su sve dio konačnog proizvoda?

O: Da, dužni su navesti sve vrste ribolovnih alata.

P: U kakvoj su vezi „trgovački naziv“ kojeg određuje Uredba ZUT i „naziv hrane“ kojeg određuje Uredba IPH?

O: Navođenje trgovačkog naziva definiranog Uredbom ZUT odgovara navođenju naziva hrane definiranog Uredbom IPH. Dodatne informacije su moguće radi pobližeg definiranja.

P: Da li je izraz „odmrznuto“ obvezan za proizvode koji su regulirani Uredbom ZUT?

O: Da, izuzev četiri izuzeća (članak 35. stavak 1. Uredbe ZUT) koji od potrebe navođenja podatka o odmrzavanju proizvoda izuzima:

- (a) sastojke prisutne u konačnom proizvodu;
- (b) hranu za koju je zamrzavanje nužan tehnološki korak u proizvodnom procesu;
- (c) proizvode ribarstva i akvakulture koji su prethodno zamrznuti zbog sigurnosti za zdravlje, sukladno Prilogu III., odjeljku VIII. Uredbe (EZ) br. 853/2004;
- (d) proizvode ribarstva i akvakulture koji su odmrznuti prije procesa dimljenja, soljenja, kuhanja, ukiseljavanja, sušenja ili kombinacije bilo kojih od ovih procesa.

U dodatku i u skladu s Prilogom VI., dijelom A, člankom 2., stavkom 1. Uredbe IPH, izraz „odmrznuto“ mora pratiti trgovački naziv proizvoda (npr. „odmrznuti odresci tune“).

P: Uredba ZUT definira četiri izuzetka od navođenja informacije da je proizvod bio odmrznut. Uredba IPH navodi tri izuzetka. Koji se izuzeci primjenjuju na proizvode ribarstva i akvakulture?

O: Na proizvode ribarstva i akvakulture u pogledu navođenja informacije da je proizvod bio odmrznut primjenjuje se Uredba ZUT.

P: Kako se određuje „prikladno mjesto“ za navođenje datuma minimalne trajnosti?

O: Sukladno Uredbi ZUT, datum minimalne trajnosti se mora osigurati sukladno pravilima definiranim Uredbom IPH. Datum minimalne trajnosti odgovara navođenju „najbolje upotrijebiti do - datum“ ili „najbolje upotrijebiti do isteka datuma“ kako je regulirano Prilogom X. Uredbe IPH.

Za pretpakirane proizvode „gdje je prikladno“ znači da proizvod mora sadržavati ili datum minimalne trajnosti ukoliko nije brzo kvarljiv proizvod ili datum „upotrijebiti do“, ukoliko je brzo kvarljiv. (čl. 24. Uredbe IPH).

Za nepretpakirane proizvode ili proizvode koji se pakiraju na mjestu prodaje na zahtjev potrošača za izravnu prodaju, „gdje je prikladno“ znači da je državama članicama ostavljeno diskrecijsko pravo da li koristiti datum minimalne trajnosti ili datum „upotrijebiti do“, i same mogu odlučiti da li će o tome donijeti nacionalna pravila.

P: Koji se dodatni podaci moraju nalaziti na deklaraciji kod miješanih proizvoda iste vrste?

O: Ukoliko proizvod sadrži šarže dobivene različitim metodama proizvodnje, deklaracija mora sadržavati način proizvodnje za svaku šaržu.

Ukoliko je proizvod sadrži šarže iz različitih područja, deklaracija mora sadržavati barem područje najveće šarže.

P: Koji se podaci moraju nalaziti na deklaraciji kod miješanih proizvoda različitih vrsta?

O: Za svaku šaržu svake vrste, deklaracija mora sadržavati i način proizvodnje i područje.

P: Za školjke čiji je posljednji stadij uzgoja ili rasta u određenoj državi trajao manje od 6 mjeseci, koja država se navodi na deklaraciji?

O: Ukoliko je posljednji stadij uzgoja ili rasta u određenoj državi trajao najmanje 6 mjeseci, naziv dotične države se mora navesti na deklaraciji, bilo da je država članica EU ili ne.

No ukoliko je posljednji stadij uzgoja ili rasta bio kraći od 6 mjeseci dotična se država ne može staviti na deklaraciju kao država podrijetla. U takvim slučajevima, država podrijetla je država iz koje su školjke uvezene u posljednju državu gdje su rasle, i gdje su provele

najmanje prethodnih 6 mjeseci. Npr. školjke uzgojene u državi A su izvezeno u državu B gdje je dovršen stadij uzgoja u trajanju od 3 mjeseca– država A smatra se državom podrijetla.

P: Koji se dobrovoljni podaci mogu osigurati na deklaracijama sukladno Uredbi ZUT?

O. Pod uvjetom da su jasni, nedvojbeni i provjerljivi, mogu se staviti sljedeći podaci:

- Datum ulova/izlova
- Datum iskrcaja ili podaci o luci iskrcaja
- Više detalja o ribolovnom alatu
- Država zastave plovila
- Podaci o okolišu
- Etički/ socijalni podaci
- Podaci o tehnikama i načinima proizvodnje
- Hranjivi sastojci

Lista dobrovoljnih podataka nije konačna i ne zabranjuje i druge mogućnosti.

P: Koja je veza između dobrovoljnih podataka o hranjivim sastojcima u Uredbi ZUT i obveznim podacima o hranjivim sastojcima sukladno Uredbi IPH?

O: Izraz „hranjivi sastojci“ u Uredbi ZUT odgovara izrazu “nutritivna deklaracija” iz Uredbe IPH. Odredbe o označavanju hranjive vrijednosti iz Uredbe ZUT prate pravila definirana u Uredbi IPH. Uredba ZUT potiče subjekte u poslovanju hranom da osiguraju podatke o hranjivoj vrijednosti dobrovoljno, u sljedećim slučajevima:

- dok obveza navođenja hranjivih vrijednosti ne postane obvezna sukladno Uredbi IPH (13. prosinca 2016.); u praksi će se ovo odnositi na mali broj prerađenih proizvoda iz Uredbe ZUT.
- za proizvode koji su od obveze navođenja hranjivih vrijednosti izuzeti sukladno Dodatku V. Uredbe IPH; u praksi, ovo se odnosi na većinu proizvoda koji potpadaju pod Uredbu ZUT, primjerice neprerađeni proizvodi koji sadrže jedan sastojak ili kategoriju sastojaka te prerađeni proizvodi čija prerada se sastojala od sazrijevanja i sadrži samo jedan sastojak.

P: Da li se upotrebom QR koda (Quick Responce – Brzi Odgovor) može dopuniti obvezne podatke iz članka 35. stavka 1. Uredbe ZUT?

O: Da. Korištenje QR koda dopunjuje obvezne pisane podatke iz članka 35., ali ne može te podatke zamijeniti. Dodatno, QR kod se može koristiti dobrovoljno, naglašavajući dio ili sve podatke iz članka 35. stavka 1.